

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/25/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516201903
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:1516201903.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v právnej veci žalobkyne: N. K., narodená XX.XX.XXXX, bytom U. 3179/3, D. zastúpenej: Advokátska kancelária LawService, s.r.o., so sídlom Stráž 3/223, Zvolen, IČO: 36 861 723, proti žalovanému: O. C., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. XX, R., zastúpenom: Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s.r.o., so sídlom Farská XX, R., IČO 36 856 282, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaniach strán proti rozsudku Okresného súdu R. zo dňa 30. októbra 2019 pod č.k. 16C/118/2016-173 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti p
o t v r d z u j e .

V časti náhrady trov konania napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie mení tak, že žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania.

Žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1.1.Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti v kat. území A., obec R., okres R. pozemku registra „E“ parc.č. XXXX, trvalé trávne porasty o výmere 1 061 m², v podiele 1/12 a pozemku registra „E“ parc.č. XXXX trvalé trávne porasty o výmere 964 m² v podiele 1/12.Vo zvyšnej časti sa žaloba zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že ,žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

V dôvodoch písomného rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v katastrálnom území A. obec R., okres R., zapísanej Okresným úradom R., katastrálny odbor na LV č. XXXX parcela registra „E“ evidovaná na mape určeného operátu, č. XXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 824 m², parc. č. XXX/X, druh pozemku: trvalý trávnatý porast o výmere 90 m², parc. č. XXX/X , druh pozemku, trvalý trávnatý porast o výmere 453 m², parc. č. XXX/X, druh pozemku: trvalý trávnatý porast o výmere 99 m², parc. č. XXX/X, druh pozemku: trvalý trávnatý porast o výmere 457 m², parc. č. XXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 784 m² , parc. č. XXXX/X druh pozemku: orná pôda výmere 432 m² , , evidované na LV č. XXXX , parcely registra „E“ , parc. č. XXX/X, druh pozemku: trvalý trávnatý porast o výmere 1872 m², parc. č. XXXX/X, druh pozemku: trvalý trávnatý porast o výmere 615 m², parc. č. XXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 593 m², parc. č. XXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 748 m² , parc. č. XXXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 406 m² a evidované na LV č. XXXX, parcely registra „E“ parc. č. XXXX druh pozemku: orná pôda o výmere 607 m² , parc. č. XXXX, druh pozemku: orná pôda o výmer 489 m² . Žalobu odôvodnila tým, že dňa 20.07.2015 bola uzavretá kúpna zmluva medzi ňou ako kupujúcou a žalovaným ako predávajúcim. Predmetom kúpnej zmluvy bol prevod vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam. Návrh na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnosti na základe kúpnej

zmluvy bol Okresnému úradu R., katastrálny odbor doručený 22.07.2015. Žalovaný od zmluvy odstúpil. V priebehu konania navrhla pripustenie zmeny a určenia vlastníckeho práva ku dňu vyvlastnenia.

1.2. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že žalobkyňa ako kupujúca a žalovaný ako predávajúci uzavreli dňa 20.07.2015 kúpnu zmluvu číslo 2015/7/20/Draž/1541-2, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v katastrálnom území A., obec R., okres R., zapísanej v LV číslo XXXX, parcela registra "E", parc. č.XXXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 1545 m². Toho istého dňa sporové strany uzatvorili zmluvu č. XXXX/XXX/Draž/XXXX/XXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v katastrálnom území A., obec R., okres R., zapísanej v LV číslo XXXX, parcela registra "E", parc. č.XXXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 607 m², parcela registra "E", parc. č.XXXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 489 m² a kúpnu zmluvu č. 2015/7/20/Draž/410-4/738-4/739-3/794-1/1190-1, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v katastrálnom území A., obec R., okres R., zapísanej v LV číslo XXXX, parcela registra "E", parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 1872 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 615 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 593 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 748 m², parc. č.XXXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 406 m². Zmluvné strany uzatvorili toho istého dňa zmluvu č. 2015/7/20/Draž/703/704-1/704-2/705-1/705-2/706/1015/XXXX/1154-2, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v katastrálnom území A., obec R., okres R., zapísanej v LV číslo XXXX, parcela registra "E", parc. č.XXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 824 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 90 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 453 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 99 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 457 m², parc. č.XXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 784 m², parc. č.XXXX, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 1061 m², parc. č.XXXX, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 964 m² a parc. č. XXXX/Xm druh pozemku : orná pôda o výmere 432 m².

Je všeobecne známe, že vláda Slovenskej republiky uznesením z 08.07.2015 č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii a stavba sa týka aj predmetných nehnuteľností. Okresnému úradu R. bola 22.07.2015 doručená žiadosť Ministerstva hospodárstva SR z 20.07.2015 o zápis predkupného práva štátu, prílohou ktorej bol uvedený zoznam pozemkov podľa katastrálnych území, na ktorých je potrebné vykonať zápis predkupného práva štátu a osvedčenie o tom, že stavba „Vybudovanie strategického parku“ je významnou investíciou a jej uskutočnenie je vo verejnom záujme. Uvedená žiadosť bola zaevidovaná pod sp. zn. Z5403/2015.

Žalobkyňa po podaní žaloby o určenie vlastníckeho práva k uvedenému pozemku navrhla zapísanie poznámky do katastra nehnuteľností poznámku o tejto žalobe, ktorá bola zapísaná dňa 16.02.2016 pod č. P 169/16. Prokurátor Okresnej prokuratúry R. podal proti rozhodnutiu Okresného úradu R., katastrálny odbor, č. V 5935/15 zo dňa 14.08.2015, č. V5934/15 zo dňa 14.08.2015, č. V 5933/15 zo dňa 26.08.2015, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľnosti na podklade zmlúv medzi žalobkyňou a žalovaným zo dňa 20.07.2015 protest. Okresný úrad R., odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností rozhodnutím č. UP 64/2015-8 z 05.11.2015, č. UP 65/2015-8 z 05.11.2015, č. UP 61/2015-8 z 04.11.2015 vyhovel protestu prokurátora a rozhodnutie o povolení vkladu zrušil.

Žalovaný ako predávajúci a spoločnosť MH Invest s.r.o. ako kupujúci uzatvorili dňa 04.03.2016 kúpnu zmluvu č. XXXXX/XXXX/XXXX/.XXX/XXXX, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX, KNE parc. č.XXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 824 m², parc. č. XXX/X, druh pozemku : trvalý trávnatý porast o výmere 90 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 453 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 99 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 457 m², parc. č.XXX, druh pozemku: orná pôda o výmere 784 m², parc. č. XXXX/Xm druh pozemku : orná pôda o výmere 432 m², k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX, KNE parc. č. XXXX, druh pozemku : orná pôda o výmere 607 m², parc. č. XXXX, druh pozemku orná pôda o výmere 489 m² a k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX, KNE, parc. č. parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 1872 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: trvalé trávne porasty o výmere 615 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 593 m², parc. č.XXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 748 m², parc. č.XXXX/X, druh pozemku: orná pôda o výmere 406 m² a nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, KNE, parc. č. XXXX/X, druh pozemku orná pôda o výmere 1575 m² za celkovú kúpnu cenu 56 0610,14 eura.

Dňa 21.06.2016 uzavrela spoločnosť MH Invest s.r.o. ako predávajúca a spoločnosť MH Invest II s.r.o. ako kupujúca kúpnu zmluvu č. 20160027, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k vyššie uvedeným parcelám.

Okresný úrad R., odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím č. OU-NR-OVBP2-2016/031897-32 zo dňa 18.08.2016 rozhodol o vyvlastnení vlastníckeho práva spoločnosti MH Invest II s.r.o. k tomuto pozemku v prospech spoločnosti MH Invest s.r.o. na účel „Vybudovania strategického parku“, kat. úz. K., U., A., Q., U., F. s tým, že časť náhrady za vyvlastnenie uhradí spoločnosť MH Invest s.r.o. na účet spoločnosti MH Invest II s.r.o. a časť do súdnej úschovy, pretože na súde prebieha konanie týkajúce sa určenia vlastníckeho k tejto nehnuteľnosti. Žalobkyňa podala proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, ktoré Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR rozhodnutím č. 24731/2016/B624-SV/63515/Ho zo dňa 10.10.2016 zamietlo. Zo svojej činnosti má vedomosť, že na Okresnom súde R. sa pod sp. zn. 18U/4/2016 vedie konanie, v ktorom vyvlastniteľ zložil do súdnej úschovy peňažnú náhradu za vyvlastnenie, ktorú súd prijal, ale doposiaľ nevyplatil príjemcovi.

1.3. Na daný skutkový stav aplikoval ustanovenia § 137 písm. c) CSP, § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 47 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 6 ods. 6 zák. č. 282/2015 Z.z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých, § 228 ods. 2 CSP, § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov, § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka a uviedol, že žalobkyňa po pripustení zmeny žaloby žiadala v jednej časti určiť, že bola vlastníčkou nehnuteľnosti ku dňu vyvlastnenia nehnuteľnosti, t.j. požadovala určenie práva podľa § 137 písm. c) CSP. Základnou podmienkou dôvodnosti a východiskom úspešnosti takejto určovacej žaloby je existencia jej právneho záujmu na požadovanom určení, ktorý musí byť naliehavý. Dospel k záveru, že žalobkyňa nemá na požadovanom určení vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam ku dňu vyvlastnenia naliehavý právny záujem. V uvedenom sa odklonil od svojich skorších rozhodnutí v obdobnej veci ako na napr. sp.zn. 16C/158/2016 zo dňa 08.04.2019, a to najmä s poukazom na právny názor Krajského súdu v Nitre vyslovený vo viacerých rozhodnutiach napr. sp.zn. 6Co/63/2018 zo dňa 27.06.2018, sp.zn. 8Co/297/2018 zo dňa 07.03.2019. Nebolo sporné, že žalobkyňa žiada určiť vlastnícke právo spätne (ku okamihu vyvlastnenia). Žalobou podľa § 137 písm. c) CSP sa však určuje, či tu právo je alebo nie je, ale nie o tom, či tu právo v minulosti bolo. Naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva ku dňu vyvlastnenia, teda na deklarovaní vlastníckeho stavu k nehnuteľnosti do minulosti nie je daný. Nejde o žalobu, ktorá rieši aktuálnu otázku, ako je tomu napr. v prípade žaloby na určenie, že vec patrí do dedičstva, ktorej aktuálnosť je v tom, že vec môže (bude) prejednaná v dedičskom konaní, bez určenia ktorého by totiž dedičia nemohli nadobudnúť dedičstvo po právnych predchodcoch, a teda nemajú iný „právny nástroj“ na nadobudnutie majetku poručiteľa. V predmetnom posudzovanom prípade však, podľa názoru súdu, nejde o účinný procesný nástroj ochrany práva žalobkyne a bez tohto určenia jej právo nebude ohrozené a nestane sa neistým. Ďalej nebolo sporné, že účelom požadovaného určenia nie je zmena osoby zapísanej ako vlastník v katastri nehnuteľností, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok. Žaloba o plnenie má prednosť pred žalobou o určenie. Žaloba nesleduje zosúladenie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom - zápis žalobkyňiného vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti. Žalobkyňa ide len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná; žalobný nárok na plnenie by konzumoval aj určovací žalobný nárok, prípadne sa domáhať určenia, komu tvrdená náhrada za vyvlastnenie patrí. Žalobkyňa nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy ale pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupné právo štátu bolo následne uplatnené), nikdy žalobkyňa nebola a ani nemohla byť zapísaná ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti. Nenadobudla ani nemôže nadobudnúť vlastnícke právo. Nemôže mať naliehavý právny záujem ani z dôvodu uplatňovania si náhrady za vyvlastnenie, pretože náhrada sa týka vzťahu medzi spoločnosťami MH Invest s.r.o. a MH Invest II s.r.o.. Preto sa vecou ďalej nezaoberal. Napriek tomu dodal, že žalobe by nebolo možné vyhovieť ani z vecnej stránky, pretože určení vlastníckeho práva bráni dodatočná nemožnosť plnenia. V konaní nebolo sporné, že dňa 08.07.2015 vláda Slovenskej republiky uznesením č. 401/2015 schválila návrh na vydanie osvedčenia o významnej investícii na realizáciu stavby s názvom Vybudovanie strategického parku. Realizácia stavby sa týka spornej nehnuteľnosti, čo nebolo medzi stranami sporné. Týmto dňom, t.j. 08.07.2015 vzniklo priamo zo zákona podľa § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 predkupné právo štátu. Kúpna zmluva medzi žalobkyňou a žalovaným bola uzatvorená dňa 20.07.2015, z čoho je možné vyvodit', že v čase jej uzavretia nebola zmluvná voľnosť účastníkov zmluvného vzťahu obmedzená, tzn. neexistovala skutočnosť, ktorá by bránila realizácii predmetu zmluvy. Táto nastala dodatočne po uzatvorení zmluvy, ale pred rozhodnutím správneho orgánu o vklade, na ktorú bol správny orgán povinný

prihliadnuť. Určeniu vlastníckeho práva bráni dodatočná nemožnosť plnenia. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžr/3/2018 zo dňa 08. 05. 2018, sp.zn. 3Sžrk/5/2017 a sp.zn. 10Sžrk/8/2017, ktoré kasačnú sťažnosť zamietli s odôvodnením, že vzhľadom na právnu podstatu predkupného práva a účel sledovaný zákonom č. 175/1999 Z.z., ktorým je zjednodušenie usporiadania vlastníckych vzťahov potrebných na prípravu stavieb, ktoré sú významnou investíciou z hľadiska celého hospodárstva Slovenskej republiky, je zmluvná voľnosť vlastníka pozemku, ku ktorému sa viaže predkupné právo štátu obmedzená priamo zo zákona. Táto skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale dodatočnú nemožnosť plnenia záväzku. Pred rozhodnutím správneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy vzniklo štátu predkupné právo k spornému pozemku a to priamo zo zákona dňom schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou 08.07.2015. V prípade ak po uzavretí kúpnej zmluvy a pred rozhodnutím právneho orgánu o návrhu na vklad vlastníckeho práva vzniklo štátu predkupné právo, je správny orgán povinný na toto predkupné právo prihliadať. Uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť zmluvy, ale bráni jej realizácii. Tým nastáva dodatočná právna nemožnosť dohodnutého plnenia. Vznik predkupného práva štátu predstavuje trvalú prekážku (aj napriek zneniu § 3 ods. 7 zákona č. 175/1999 Z.z., podľa ktorého predkupné právo zanikne, ak sa do dvoch rokov odo dňa schválenia návrhu na vydanie osvedčenia o významnej investícii vládou nevykoná alebo ak sa nezačne vyvlastňovacie konanie), pretože v danej veci došlo k uplatneniu a výkonu tohto predkupného práva. Na základe uvedeného sa plnenie dohodnuté v kúpnej zmluve zo dňa 07.07.2015 stalo po vzniku záväzku nemožným. Povinnosť žalovanej plniť zanikla podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka a tým zanikol aj záväzok. Žalobkyňa preto nemôže byť jeho vlastníkom ani ku dňu vyvlastnenia pozemku.

1.4. K pasívnej legitímácii žalovaného uviedol, že žalobkyňa poukazovala na ust. § 228 ods. 2 CSP, ktoré záväznosť rozsudku o určení vecného práva k nehnuteľnostiam rozširuje aj na osoby, ktoré nie sú stranami sporu, teda aj na MH Invest s.r.o. a MH Invest II. s.r.o. a iné subjekty a to bez potreby ich vstupu do konania. Aby mohol nastať tento zákonný dôsledok bolo potrebné v prvom rade to, aby mala žalobkyňa naliehavý právny záujem na požadovanom určení, čo v danej veci splnené nebolo. Preto sa ďalej touto námietkou nezaoberal.

1.5. V druhej časti žaloby sa žalobkyňa domáhala určenia spoluvlastníckeho práva k nevyvlastneným nehnuteľnostiam, nehnuteľnosti v k. ú. A., KNE, parc. č. XXXX a XXXX. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že predmetné nehnuteľnosti (spolu s inými) boli predmetom kúpnej zmluvy č. XXXX/X/XX/Draž/XXX/XXX-X/XXX-X/XXX-X/XXX-X/XXX-XXXX/XXXX/XXXX-X zo dňa 20.07.2015. V danej časti dospel k záveru, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem. Strany sporu uzatvorili kúpnu zmluvu, je platná. S obranou žalovaného spočívajúcou v nenadobudnutí účinnosti zmluvy sa nestotožnil. Nie je sporné, že k zápisu vlastníckeho práva na podklade predmetnej zmluvy nedošlo a žalovaný je stále zapísaný ako spoluvlastník predmetných nehnuteľností. Ustanovenie § 47 sa dostalo do OZ v čase, keď zmluvy o prevode nehnuteľností registrovali štátne notárstva. Až na základe tejto registrácie dochádzalo k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na kupujúceho . V súčasnej dobe (od r. 1992) je ustanovenie § 47 OZ na prevody vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nepoužiteľné a stalo sa obsolentným. Prevažná judikatúra zastáva názor, že z platnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti vznikajú pre jej účastníkov obligačné právne účinky , t.j. obsah zmluvy sa stáva pre účastníkov zmluvy rovnako a bezpodmienečne záväzným (účinnosť zmluvy) z čoho možno vyvodiť, že účinnosť zmluvy nastáva súčasne so vznikom platnej zmluvy , pokiaľ zákon alebo dohoda neustanovujú inak.

Rozhodnutie správy katastra o povolení, resp. nepovolení vkladu nie je rozhodnutím, ktorým by bol súd viazaný čo do posúdenia otázky platnosti a účinnosti zmluvy. Posudzovanie občianskoprávných (i obchodnoprávných) otázok platnosti a účinnosti právnych úkonov patrí v prvom rade do právomoci súdov, v dôsledku čoho nemôže ísť o otázku, o ktorej rozhodovať patrí inému orgánu verejnej moci v zmysle § 194 ods. 1 CSP

1.6. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1,2 CSP ,§ 262 ods. 1 CSP

tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, keď mal za to, že obe strany sporu boli len čiastočne úspešné.

2. Žalovaný podal odvolanie proti rozsudku v časti náhrady trov konania. Namietal, že hodnota sporu o určenia spoluvlastníckeho práva ku dňu jej vyvlastnenia mala hodnotu 56 060,14 eura a v časti určenia spoluvlastníckeho práva hodnotu 395eur. Žalobkyňa mala úspech len vo výške 395 eur a on vo výške

56 060,14 eura, preto bol úspešný vo výške 99,30 eura a neúspešný vo výške 0,7%. Súd mu mal preto priznať náhradu trov konania.

3. Žalobkyňa podala odvolanie proti rozsudku v jeho zamietajúcej časti z odvolacích dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 CSP . Namietala nesprávny procesný postup , ktorým jej súd znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Porušenie tohto práva spočívalo v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia . Namietala nesprávne právne posúdenie v časti naliehavého právneho záujmu na danom určení. V čase podania žaloby bol žalovaný zapísaný ako vlastník nehnuteľnosti, napriek tomu, že jej ich predal. Potom previedol pozemky na spoločnosť MH Invest, s.r.o., následne došlo k vyvlastneniu pozemku. Rozhodnutie o vyvlastnení je právoplatné. Toto rozhodnutie má vyriešiť spor o tom, kto bol vlastníkom v čase vyvlastnenia a komu patrí náhrada za vyvlastnenie. Finančné prostriedky z vyvlastnenia neboli vyplatené vyvlastnenému MH Invest II pretože prebiehali súdne konania o určenie vlastníckeho práva. Jedná sa o solučnú úschovu s účinkami splnenia dlhu. Pokiaľ by nedošlo k zloženiu finančných prostriedkov a finančná náhrada by bola vyplatená spoločnosti MN Invest II.s.r.o. alebo žalovanému, mohla by sa domáhať voči tomuto subjektu žalobou na plnenie. Ďalej namietala, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal ustanovením § 228 ods. 2 CSP, ktoré sa vzťahuje aj na tento prípad . Bola uzavretá kúpna zmluva medzi ňou a žalovaným, naliehavosť právneho záujmu v podstate nahrádza pasívnu vecnú legitímáciu. Posúdenie platnosti zmluvy sa rieši ako predbežná otázka a je vylúčené, aby niekto vzhľadom na zápis v katastri nehnuteľnosti o informatívnej poznámke o prebiehajúcom súdnom konaní bol pri nadobúdaní pozemkov dobromyselný. Ďalej namietala nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie vecí súdom prvej inštancie konštatujúcim, že k predmetnému pozemku existovalo predkupné právo štátu a nemožnosťou plnenia Rozhodnutie v tejto časti považovala za nepreskúmateľné, nedostatočne odôvodnené a arbitrárne. Navrhla, aby Krajský súd v Nitre vydal uznesenie ktorým zrušuje rozsudok Okresného súdu v Nitre sp. zn. 16C/118/2016-92 zo dňa 30.10.2019 a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalobkyňa má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

4. Žalovaný podal písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobkyne. Nestotožnil sa s dôvodmi jej odvolania. Opätovne poukázal na nedostatok jeho vecnej pasívnej legitímácie, pretože ku dňu 18.08.2016 nebol vlastníkom nehnuteľnosti. Rozsudok navrhol ako vecne správny potvrdiť a uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolaniach strán podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, súc viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 219 ods. 3 CSP dospel k záveru, že odvolania nie sú opodstatnené . Preto rozsudok v napadnutej zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil .

Predmetom odvolacieho konania je zamietajúca časť rozsudku a rozhodnutie o trovách konania. Odvolací súd skúmal vadu konania namietanú žalobkyňou spočívajúcou v nepreskúmateľnosti rozhodnutia, jeho arbitrárnosti , čo viedlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

6. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor)

znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016. V súvislosti s námietkou žalobkyne o nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko prijaté na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, možno aplikovať na odvolacie konanie, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá vadu konania, spočívajúcu v odňatí práva na spravodlivý súdny proces, pre ktorú by musel odvolací súd napadnutý rozsudok zrušiť. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že rozhodnutia obsahuje skutkové zistenia, právne normy aplikované súdom prvej inštancie a právne posúdenie, pre ktoré nemožno konštatovať nepreskúmateľnosť rozsudku a tým vadu konania majúcu za následok odňatie práva na spravodlivý proces, aj keď sa odvolací súd stotožnil s názorom žalobkyne, že rozhodnutie je nepresvedčivo zdôvodnené. Preto následne preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že je vo výroku vecne správny, ale nesprávne zdôvodnený.

7. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na danom určení spočívajúcom vo vzniku nároku na vyplatenie náhrady za vyvlastnenie, pretože účelom žaloby nebola zmena vlastníka, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok, ku ktorému žalobkyňa nikdy nenadobudla vlastnícke právo pre predkupné právo štátu a vyplatenie náhrady sa týka vzťahu medzi spoločnosťami MH Invest s.r.o. a MH Invest II. s.r.o.. Odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie o naliehavom právnom záujme stotožnil.

Podľa § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem: naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

Formuláciu petitu na určenie, či tu právo je alebo nie je potrebné formulovať tak, aby bolo zrejmé, že súd má určiť aktuálny stav (v prítomnom čase). Nie je prípustné určovať práva v minulosti, ak tieto práva zanikli. Platí, že rozsudok určuje (ne)existenciu práva ku dňu jeho vyhlásenia -§217CSP (M. Števíček a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, , rok 2016, strana 499). Súd nemôže vziať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia netrvajú.

Okrem vyššie uvedeného, že vlastnícke právo nie je možné určiť do minulosti, je potrebné prihliadať že „ak sa má určovací žalobou, resp. určovacím výrokom súdu dosiahnuť zhoda medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, bude naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva daný vždy“ (M. Števíček a kol., Občiansky súdny poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, 2. vydanie, komentár k § 80). Podobne „Naliehavý právny záujem žalobcu na určení práva je daný vždy, ak zo zápisu vo verejnom registri vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému. Preukazovanie naliehavého právneho záujmu je preto v týchto prípadoch bezproblémové ...Určovacia žaloba môže byť v tomto prípade prostriedkom ochrany porušeného (nielen ohrozeného) práva“ (M. Števíček a spol., Civilný sporový poriadok, komentár, nakladateľstvo C.H.Beck, , rok 2016, komentár k § 137). Súdna prax do 30. júna 2016 považovala za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. aj žalobu o určenie (spolu)vlastníckeho práva. Právny záujem, ktorý bol podmienkou procesnej prípustnosti takejto žaloby, musel byť naliehavý. Pri skúmaní existencie tohto záujmu išlo o posúdenie procesnej otázky, či podaná

žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany žalobcovho práva. Nedostatok naliehavého právneho záujmu „predstavuje samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovací žaloba nemôže obstáť a ktorý sám osebe a bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby“ (viď rozhodnutia sp. zn. 3 Cdo 98/2004, 1 Cdo 91/2006, 3 Cdo 240/2006, 1 Cdo 13/2010, 3 Cdo 56/2011). Ak všeobecný súd dospeje k záveru, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je daný, vecnou stránkou podaného určovacieho návrhu sa už ďalej nezaoberá (II. ÚS 137/08).

8. Otázka, či žalobu s určovacím petitom podáva ten, kto je aktívne vecne legitimovaný, a či takáto žaloba smeruje proti tomu, kto je pasívne vecne legitimovaný, je otázka hmotnoprávna, riešenie ktorej prichádza do úvahy až v prípade záveru súdu, že podaná žaloba je v zmysle § 137 CSP procesne prípustná.

9. Z uvedeného vyplýva, že naliehavý právny záujem na danom určení nemôže byť v danom prípade daný, pretože by nedošlo k zmene vlastníka, ktorý je v súčasnej dobe zapísaný na liste vlastníctva a žalobkyňa sa tohto určenia ani nedomáhala, pretože žiadala určiť vlastnícke práva iba ku dňu vyvlastnenia. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia v bode 19. konštatoval, že náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená do úschovy na súde v konaní vedenom pod sp. zn. 18U/4/2016. Táto skutočnosť nebola medzi stranami sporu sporná. Preto mal súd prvej inštancie okrem vyššie uvedených dôvodov skúmať naliehavý právny záujem na danom určení v súvislosti so zloženou zálohou. Žalobkyňa v konaní predložila rozhodnutie o vyvlastnení v prospech spoločnosti MH Invest, s.r.o. z ktorého vyplýva, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s.r.o. náhrada podľa ust. § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z. Z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní týkajúcich sa určenia vlastníckeho práva k vyvlastňovaným pozemkom bola časť náhrady zložená do súdnej úschovy.

Na Krajskom súde v Nitre prebieha súčasne viacero konaní v obdobných veciach. Z rozhodvacej činnosti odvolacieho súdu je známe, že uznesením Okresného súdu R. zo dňa 26.3.2019 pod č.k. 18 U 4/2016 -53 súd rozhodol o prijatí zložiteľa spoločnosti HN Invest s.r.o. IČO: 36 724 530 pre príjemcu MH Invest II, s.r.o., IČO: 50 021 150 do úschovy. Z toho vyplýva, že zložiteľ zložil zálohu v prospech konkrétneho príjemcu.

10. Pretože sú peniaze v súdnej úschove, mal súd prvej inštancie skúmať postup súdu v konaní o súdnych úschovách. Konanie o úschovách je upravené v siedmej hlave, konania vo veciach notárskych úschov. V § 359 sú upravené súdne úschovy, v ktorých sa postupuje rovnako ako pri notárskych úschovách. CMP upravuje od § 335 konanie o námietkách proti vydaniu predmetu notárskej úschovy, zloženej na účely splnenia záväzku. Jedná sa o samostatnú časť konania v ktorej súd nariaďuje pojednávanie za účelom zistenia oprávnenej osoby na vydanie predmetu úschovy, ak si jej vyplatenie uplatňuje. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa neosvedčila naliehavý právny záujem na danom určení ani z tohto podstatného dôvodu ňou odôvodňujúcu žalobu, pretože sa môže domáhať nároku v konaní o úschovách. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej výrokovej časti ako vecne správny potvrdil stotožniac sa s nedostatkom naliehavého právneho záujmu na danom určení. Súd prvej inštancie a odvolateľka poukazovali na rôznu rozhodovaciu činnosť krajského súdu. Uvedená problematika bola predmetom rokovania občianskoprávneho kolégia, na ktorom sa väčšina senátov zhodla na nedostatku naliehavého právneho záujmu na danom určení z dôvodu zloženia zálohy do súdnej úschovy z dôvodov vyššie uvedených. Tento názor nezdieľali iba dva senáty.

11. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z nedostatku naliehavého právneho záujmu na danom určení. Napriek tomu sa vyjadril k vecnej stránke. Podľa názoru odvolacieho súdu nadbytočne. Pretože odvolací súd potvrdil rozsudok pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, nevyjadruje k odvolacím dôvodom žalobkyne.

12. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie v často rozhodnutia o náhrade trov konania. V tejto časti rozhodnutie nezdôvodnil a obmedzil sa iba na citáciu zákona. Rozhodnutie založil na pomernom úspechu strán. V čom podľa jeho názoru mal spočívať, nezdôvodnil. Treba vychádzať zo žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a jej úspechom vo vyhovujúcej časti. Vlastnícke právo jej bolo určené iba k parcele č. XXXX v podiele 1/12 a parcele č. XXXX v podiele 1/12. Žaloba bola zamietnutá vo zvyšnej časti. To znamená, že bola v prevažnej časti neúspešná, preto nie je možné rozdeliť trovy konania tak, že žiadna strana nemá nárok na náhradu trov konania. Možno konštatovať, že žalobkyňa mala vo veci iba nepatrný pre ktorý možno žalobcovi priznať nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V tejto časti je odvolanie žalovaného dôvodné.

Odvolačný súd preto rozsudok v časti náhrady trov konania zmenil tak, že žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu.

13. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods.1 v spojení s § 255 a §262 CSP tak, že žalovanému úspešnému v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O trovách konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vypracovaným vyšším súdnym úradníkom

Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).